

Nr 159.

Av herrar Werner och Näsgård, om vissa ändringar i gällande anvisningar till 20, 22 och 29 §§ kommunalskattelagen.

Enligt den ursprungliga lydelsen av anvisningar till 20, 22 och 29 §§ kommunalskattelagen utgjorde skogsvårdsavgift en vid inkomsttaxeringen avdragsgill omkostnad. Det stadgades nämligen i dessa anvisningar, att skogsvårdsavgift icke räknades såsom allmän skatt utan utgjorde sådan speciell skatt eller avgift till det allmänna, som jämlikt de sistnämnda båda författningsrummen fick avdragas vid beräkningen av inkomsten av vederbörande förvärvskälla.

Skogsvårdsavgiften utgick före tillkomsten av förordningen den 28 juni 1946 om skogsvårdsavgift med 1,3 procent av det taxerade rotvärdet av avverkat virke och fördelades mellan skogsvårdsstyrelserna i riket. Av de genom skogsvårdsavgiften inom varje landstingsområde inflytande medlen skulle 90 procent tillhandahållas skogsvårdsstyrelsen inom landstingsområdet och 10 procent redovisas till statskontoret för att av Kungl. Maj:t i mån av förefallande behov fördelas mellan samtliga skogsvårdsstyrelser i riket. Skogsvårdsavgiften debiterades, uppbars och redovisades i sammanhang med kronoutskylderna.

Sedan skogsvårdsstyrelseverksamheten numera övertagits av staten, inflyta skogsvårdsavgifterna jämlikt ovanberörda förordning den 28 juni 1946 i sin helhet till statsverket. I proposition nr 126 till 1946 års riksdag, som ligger till grund för denna förordning, framhöll statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet, att en årlig mindre avgift från skogsägarna till finansiering av skogsvårdsstyrelseverksamheten måste anses vara mera berättigad numera än som var fallet, då den dittillsvarande skogsvårdsavgiften tillkom, enär skogsvårdsstyrelserna efter hand kommit att påföras ökade arbetsuppgifter i fråga om skogarnas skötsel och vård. Departementschefen fann det sålunda berättigat att skogsvårdsstyrelsernas nettomedelsbehov delvis bestredes genom skogsvårdsavgifter. För avvägning av detta bidrag av skogsbruket till skogsvårdsstyrelsernas finansiering saknades fasta hållpunkter. Med hänsyn till skogsägarnas starka intresse av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet vore det dock skäligt att skogsbruket finge bära större delen av den kostnadsökning, som beräknats bliva följden av omorganisationsförslaget. Departementschefen förordade därför att skogsvårdsavgiften bestämdes till så högt belopp, att omkring 4,5 miljoner kronor, vilket motsvarade närmare 2/3 av skogsvårdsstyrelsernas beräknade totala netto-

medelsbehov för den närmaste tiden, komme att täckas av inflytande skogsvårdsavgifter.

Vidare vidtogs genom nämnda förordning den ändringen, att skogsvårdsavgiften icke längre debiterades på det taxerade rotvärdet av avverkat virke. I stället föreskrives i förordningen, att skogsvårdsavgift skall erläggas för jordbruksfastighet, vilken vid fastighetens taxering åsatts särskilda värden för skogsmark och växande skog, med högst 1,5 ‰ av summan av nämnda värden. Avgiften skall erläggas av den, som enligt kommunalskattelagen är skyldig att erlägga fastighetsskatt för fastigheten. Den av departementschefen i ovannämnda proposition framlagda motiveringen för denna omläggning av debiteringsgrunderna är av intresse. Han anför i denna del bl. a., att eftersom skogsvårdsavgiften enligt de äldre bestämmelserna utgick å avverkat virke, hade skogsvårdsstyrelsernas inkomster starkt varierat år från år. Det vore ett önskemål att de skulle inflyta jämnare. Vid några tillfällen hade statsmakterna varit nödsakade att genom särskild medelsanvisning sanera skogsvårdsstyrelserns ekonomi. För att få en jämnare inkomst och med hänsyn till att skogsaccisen föreslagits skola slopas, borde skogsvårdsavgiften uttagas i annan form än dittills skett och i stället läggas på skogsfastigheternas taxeringsvärde, varvid värdena för skogsmark och växande skog syntes böra komma i fråga. En dylik avgift skulle äga väsentliga fördelar i jämförelse med den förutvarande. Framför allt skulle inkomsten av avgiftsmedlen bli jämn och kunna överblickas på förhand, och vidare skulle förfarandet vid taxering, debitering och uppbörd bli avsevärt mycket enklare och effektivare än för närvarande. I principiellt avseende syntes befogade erinringar icke kunna göras mot en avgift av nu angivet slag. En övergång från att belasta skogsavkastningen med en viss avgift till att i stället taga ut motsvarande avgift på det kapitalvärde — taxeringsvärde — som kunde anses vara bestämt av samma avkastning, borde närmast vara att betrakta som en lämplighetsfråga.

Jordbruksutskottet förordade i utlåtande nr 61 till 1946 års riksdag det i propositionen framlagda förslaget till förordning om skogsvårdsavgift samt underströk, att 1,5 ‰ vore det högsta promilletal som borde ifrågakomma.

Ovannämnda anvisningar till 20, 22 och 29 §§ kommunalskattelagen erhöilo ändrad lydelse genom lagen den 26 juli 1947 (nr 586) om ändring i kommunalskattelagen. Ändringen innebär, att skogsvårdsavgifterna icke längre räknas till sådana speciella skatter eller avgifter till det allmänna, som få avdragas vid beräkningen av inkomsten av vederbörande förvärvskälla, utan till allmänna skatter till staten, för vilka avdrag vid taxering icke medgives.

Till grund för sistnämnda förordning ligger proposition nr 311 till 1947 års riksdag. Statsrådet och chefen för finansdepartementet anförde däri såsom skäl för den föreslagna författningsändringen, att skogsvårdsavgiften fr. o. m. 1947 års taxering blev likställd med fastighetsskatt och att nämnda avgift därför borde upptagas på debetsedel för fastighetsskatt och icke på debetsedel för annan slutlig skatt, samt yttrade vidare: ”Då, såsom förut framhållits, skogsvårdsavgiften från och med den 1 juli 1947 likställes med fastighetsskatt och sålunda är att betrakta såsom en allmän skatt, torde avdrag därför icke böra medgivas vid beräkning av nettointäkt av jordbruksfastighet eller av rörelse. Då skogsvårdsavgift erlägges till staten, bör ej heller avdrag därför medgivas under allmänna avdrag vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt (statlig inkomstskatt). Vidare kan vid bestämmande av verkets rotvärde icke längre ifrågakomma att medgiva avdrag för beräknad skogsvårdsavgift, som belöper på avverkat virkesparti. I följd av vad nu förordats bör ändring vidtagas i anvisningarna till 20, 22 och 29 §§ kommunalskattelagen samt till 5 § lagen om skogsaccis”.

I anledning av sistnämnda proposition, som avsåg ett flertal beskattningsfrågor, avgav bevillningsutskottet betänkande, nr 52, vari utskottet icke till särskild behandling upptog förevarande fråga utan lämnade det i propositionen härutinnan framlagda förslaget utan erinran. Vid betänkandet är emellertid fogad en blank reservation, avseende ifrågavarande författningsändring.

Vid en ingående granskning av de skäl, som anfördes för slopande av avdragsrätten för skogsvårdsavgifter, hava vi kommit till den bestämda uppfattningen att dessa icke äro bärande. Genom att avdrag icke vid inkomstberäkningen medgives för dessa avgifter kommer nämligen taxeringen till såväl kommunal som statlig inkomstskatt för inkomst av skogsbruk att strida mot principerna för en likformig rättvis taxering.

Skogsvårdsavgiften har, såsom av ovanstående redogörelse framgår, motiverats av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet för skogarnas skötsel och vård. På grund av det särskilda intresse skogsvårdsstyrelseverksamheten har för skogsägarna har det ansetts befogat att av dem uttaga ett speciellt bidrag till skogsvårdsstyrelsernas finansiering, ett bidrag vilket således numera liksom tidigare i motsats till fastighetsskatten — vilken visserligen motiverats av den s. k. intresseprincipen, men otvivelaktigt räknas till de allmänna skatterna — har klar karaktär av en *speciell* intresseavgift. Att denna speciella avgift numera icke debiteras å det taxerade rotvärdet utan beräknas på taxeringsvärdet å skogsmark och växande skog, kan desto mindre ändra avgiftens karaktär som anledningen till denna ändring av debiteringsgrunderna uttryckligen moti-

verats av praktiska skäl under framhållande av att övergången från att belasta skogsavkastningen med viss avgift till att i stället taga ut motsvarande avgift på det kapitalvärde — taxeringsvärde — som kan anses vara bestämt av samma avkastning närmast borde betraktas som en lämplighetsfråga. Det är således alltjämt skogsavkastningen som belastas med denna speciella avgift, ehuru denna av lämplighets skäl debiteras å medelavkastningens kapitalvärde.

Av det ovan anförda framgår, att skogsvårdsavgiften har en helt annan karaktär än fastighetsskatten. Att den icke är att anse såsom en allmän skatt torde för övrigt framgå redan därav, att förordningen om skogsvårdsavgifter den 28 juni 1946 icke beslutats i den för utgörande av bevillning stadgade ordningen.

Såsom exempel på speciella för rörelse utgående skatter och avgifter, vilka få avdragas vid inkomstberäkningen, nämnas i p. 9 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen vissa tillverknings skatter, stämpelavgifter, tull- och hamnumgälder, skogsaccis, nöjesskatt m. m. dylikt. Enligt praxis hänföres även automobilskatt, som erlægges för i rörelsen använda motorfordon, till sådana avdragsgilla skatter. Om avdrag icke medgaves för skatt å dylika motorfordon, skulle inkomsten av de förvärvskällor, vari motorfordon ingå, bliva hårdare belastad med inkomstskatt än inkomst av förvärvskällor, vari sådana tillgångar icke ingå. Behörigheten av detta avdrag har därför veterligen aldrig ifrågasatts.

En skattskyldig, i vilkens förvärvskälla ingår skogsmark med växande skog, blir däremot enligt gällande bestämmelser hårdare beskattad för sin inkomst än andra skattskyldiga. Om ägaren av ett skogsblock med taxeringsvärde av 100 000 kronor, vilken påföres skogsvårdsavgift med 150 kronor, efter avgiftens erläggande har en behållen inkomst av 4 000 kronor, belastas han med samma inkomstskatt som andra skattskyldiga med en inkomst av 4 150 kronor. En skattskyldig, i vilkens förvärvskälla ingår ett motorfordon och som för detta erlagt automobilskatt med 150 kronor och efter skattens betalning har en behållen inkomst av 4 000 kronor, inkomstbeskattas däremot liksom alla andra skattskyldiga allenast för den inkomst han åtnjutit. Automobilskatten utgår liksom de flesta i ovanberörda anvisningar exemplifierade avdragsgilla skatter och avgifter till statsverket. Den omständigheten, att skogsvårdsavgifterna numera i sin helhet inflyta till statsverket, utgör följaktligen icke något försvar för bibehållande av denna påtagliga inadvertens i skattelagstiftningen.

Ur statsfinansiell synpunkt synas åtgärder för vidtagande av rättelse av berörda inadvertens desto mindre vara ägnade att föranleda några betänkligheter som skatteunderlaget genom förenämnda förordning den

26 juli 1947 tillförts en orättmätig höjning, vilken, enligt vad förarbetena till förordningen den 28 juni 1946 om skogsvårdsavgift giva vid handen, icke varit avsedd. Om statsmakterna vid tillkomsten av sistnämnda förordning hade förutsatt, att skogsvårdsavgifterna icke längre skulle få avdragas vid inkomsttaxeringen — en förutsättning, som skulle stå i direkt strid mot den i ovanberörda proposition nr 126 till 1946 års riksdag framlagda motiveringen för avgifterna — hade självfallet den därav föranledda höjningen av skatteunderlaget och statsverkets därigenom ökade inkomster i samband med omläggningen av skogsvårdsstyrelseverksamheten åtminstone antytts.

Eftersom skogsvårdsavgifterna icke ingå i preliminär skatt, erfordras inga särskilda bestämmelser rörande det beskattningsår, varunder avdraget hör medgivas, och rättelse av ifrågavarande inadvartens synes lämpligast ske därigenom att anvisningarna till 20, 22 och 29 §§ kommunalskattelagen åter givas sin ursprungliga lydelse.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen för sin del ville besluta, att följande författningsrum i kommunalskattelagen den 28 september 1928 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, nämligen:

A n v i s n i n g a r

till 20 §.

3. Såsom allmänna skatter räknas allmänna utskylder till staten samt till landsting, kommun, församling, skoldistrikt, fattigvårdssamhälle, som avses i 6 § lag om fattigvården, tingslag och municipalsamhälle. Såsom allmän skatt räknas däremot icke skogsaccis, ej heller skogsvårdsavgift.

till 22 §.

3. Såsom speciella skatter eller avgifter till det allmänna må nämnas skogsaccis och skogsvårdsavgift. Allmänna skatter till stat och kommun få icke avdragas (se 20 §).

till 29 §.

9. Såsom speciella för rörelse utgående skatter eller avgifter till det allmänna må nämnas vissa tillverkningskatter, stämpelavgifter, tull- och hamnumgälder, skogsaccis, skogsvårdsavgift, nöjesskatt m. m. dylikt. Däremot få allmänna skatter till stat eller kommun icke avdragas (se 20 §).

Stockholm den 20 januari 1950.

Osc. Werner.

Bernhard Näsgård.